

ANTI-PESTPROTOCOL

PESTPROTOCOL

Pesten kan helaas op iedere school voorkomen. Pesten is een probleem dat het welzijn en de ontwikkeling van kinderen bedreigt. Om pesten effectief tegen te kunnen gaan is een systematische aanpak en een voortdurende inspanning noodzakelijk. Er zijn duidelijke richtlijnen nodig om het pesten effectief tegen te kunnen gaan en effectief in te kunnen grijpen bij pestsituaties.

Het pestprotocol zoals opgesteld geeft leerlingen, leerkrachten en ouders duidelijkheid over hoe pesten kan worden voorkomen en hoe te handelen als er gepest wordt. Door dit protocol te volgen ontstaat er een samenwerking tussen alle betrokkenen. Met het opstellen van dit protocol willen we laten blijken dat wij pesten serieus nemen. Het direct optreden geeft een duidelijk signaal af aan leerlingen; pesten wordt op school niet getolereerd. Dit protocol draagt hier aan bij.

PESTEN

Wereldwijd wordt gemiddeld 10% van de kinderen en jongeren gepest. Pesten kan zich in verschillende vormen voordoen, onder andere;

- fysiek: slaan, duwen, schoppen
- materieel: het kapot maken of afpakken van iemands eigendommen
- verbaal: uitschelden, steeds opnieuw vervelende opmerkingen maken
- relationeel: buitensluiten, leugens of geruchten verspreiden

De laatste twee vormen van pesten kunnen ook digitaal plaatsvinden, we spreken dan van cyberpesten.

Pesten is schadelijk gedrag dat zich continu richt op hetzelfde individu. Pesten is niet incidenteel maar conflicten of ruzies vinden herhaaldelijk plaats. Daarnaast is er nog een herkenbaar verschil, pesten speelt zich af tussen kinderen die ongelijk zijn in kracht, macht of sociale status. Voorbeelden hiervan zijn:

- Een fysiek sterker of ouder kind valt een zwakker of jonger kind lastig
- Als meerdere kinderen het op een iemand gemunt hebben
- Als een zelfverzekerd kind iemand aanvalt die verlegen of angstig is

Iedereen heeft last van pesten. Het slachtoffer, klasgenoten (getuigen) en de pester zelf. Alle betrokken partijen ondervinden hier op het moment zelf of op een later moment negatieve gevolgen van in hun gedrag.

Wij vinden pesten een probleem en we willen dit aanpakken en voorkomen. Het is voor ons belangrijk dat iedereen zich veilig voelt en er een positieve sfeer is op school in gedrag en omgang met elkaar. Als er sprake is van pestgedrag treden we als school direct op en wordt er gehandeld op basis van dit protocol.

KIVA

Op school werken wij met de methodiek KiVa is alle groepen. KiVa is afgeleid van de Finse woorden 'Kiusaamisen Vastainen' en dit staat voor 'tegen pesten'. Het woord kiva betekent ook 'leuk of 'fijn'. *"KiVa scholen zijn scholen die leuk zijn en waar iedereen het naar zijn zin heeft."*

Het programma van KiVa geeft informatie over het groepsproces en manieren om te zorgen voor een fijne sfeer in de groep. KiVa streeft ernaar om iedereen op de school te activeren om samen problemen aan te pakken.

Op de school dragen we gele hesjes met het logo van KiVa tijdens de pauzes en buiten spelen en er hangen posters van KiVa door de school. Daarnaast heeft de school een KiVa team. Dit KiVa team bestaat uit een aantal leerkrachten (onder- midden- bovenbouw en de intern begeleider). Het KiVa team kan onder andere de leerkracht ondersteunen met het oplossen van pestproblemen. Daarnaast spelen ze ook een rol in het onderzoek en oplossen van aangemelde pestproblemen (denk aan gesprekken voeren met leerlingen en leerkrachten, observaties in de klas, tijdens de pauze, bij de gymles).

KIVA IN DE GROEPEN

In alle groepen op Meander is iedere week aandacht voor KiVa. KiVa kent een aantal schoolbrede thema's die gedurende het jaar doorgewerkt worden door iedere jaargroep. De KiVa lessen kunnen op diverse manieren worden ingepland en zoveel als mogelijk geïntegreerd in de dagelijkse gang van zaken in de groep. De nadruk ligt op groepsvorming, herkennen van emoties en elkaar accepteren met het doel dat de groep zich ontwikkelt tot een fijne groep. Ook de mechanismen en gevolgen van pesten worden benoemd en er is aandacht voor de rol die de groep heeft bij het onderhouden van positieve groepsnormen.

KiVa heeft een preventieve aanpak en is bedoeld om alle kinderen ervan bewust te maken hoe belangrijk de rol van de groep is voor de sfeer in de klas. Ook het inlevingsvermogen van kinderen wordt gestimuleerd.

Uitgangspunten tijdens de KiVa lessen zijn:

- Het kind is het uitgangspunt

Leerlingen worden aangemoedigd zelf na te denken over de thema's die behandeld worden.

- De les is functioneel

Vaardigheden en groepsprocessen worden via uiteenlopende oefeningen inzichtelijk gemaakt en er is sprake van leren door te doen.

- De lessen zijn veelzijdig

De thema's worden op veel verschillende manieren behandeld en binnen een les wordt op uiteenlopende manieren gewerkt.

UITGANGSPUNTEN KIVA

KiVa gaat uit van het positieve. Zo werkt KiVa met een zevental regels die positief zijn geformuleerd. Regels in de klas kennen ook een positieve formulering.

- We doen aardig tegen elkaar en behandelen anderen met respect
- We maken er samen een fijne groep van
- We praten met elkaar (in de ik-taal)

- We willen dat pesten stopt
- We gaan goed met elkaar om
- We helpen elkaar
- We komen voor elkaar op

VOLGEN VAN ONTWIKKELING

Om de sociaal emotionele ontwikkelingen van leerlingen te kunnen volgen, maken we gebruik van de KiVa monitor. Twee keer per jaar wordt deze monitor ingevuld door leerlingen in groep 3 tot en met 8. Na het invullen van deze vragenlijsten zijn er groepsrapporten beschikbaar voor de leerkracht en wordt er waar nodig extra aandacht besteed aan welbevinden en betrokkenheid van leerlingen. Leerkrachten maken een eigen groepsanalyse naar aanleiding van de gegevens. Deze analyses en vervolgstappen worden besproken met de intern begeleider tijdens de groepsbespreking. De algemene schoolrapportage wordt door het KiVa team opgesteld en in het management team van de school besproken. Als het beeld van het klimaat van de groep daar aanleiding toe geeft zullen we gerichte acties inzetten om te komen tot een fijnere sfeer.

AFSPRAKEN

Ondanks een goede implementatie van KiVa kan er in een groep sprake zijn van pestgedrag. Het signaleren van dit gedrag is belangrijk en soms ook lastig. Een goede samenwerking tussen leerkrachten en ouders is hierbij erg van belang. Goede oudercontacten zijn essentieel. Slachtoffers van pesten durven hier meestal niet over te praten en ouders weten niet altijd dat hun kind gepest wordt. Andersom is ook mogelijk; ouders hebben vermoedens, maar het ontgaat de leerkracht dat een kind wordt gepest. Leerkrachten en ouders kunnen elkaar informeren en wijzen op mogelijke signalen. Tijdens de informatie avond besteden alle leerkrachten tijd om KiVa met ouders te bespreken. Hierin hebben we aandacht voor de gouden en zilveren weken, de methode KiVa en kunnen we ook de rol van ouders en communicatie (positief en negatief) via app groepen door leerlingen onder de aandacht brengen.

Op school is ook een anti-pest coördinator aangesteld. Deze persoon is medeverantwoordelijk voor het pestprotocol en begeleiding van leerlingen, leerkrachten en ouders waar nodig. Deze persoon kan ook aanschuiven bij het KiVa team om expertise te delen of een casus in te brengen. Op onze school is dit Ilse Scheepstra (i.scheepstra@o2g2.nl).

Er is ook een vertrouwenspersoon op de school aanwezig. Deze vertrouwenspersoon is een leerkracht waar leerlingen ten alle tijde hun verhaal kunnen vertellen. Bij ons is dit Suzanne Vermaas (s.vermaas@o2g2.nl).

Veel acute pestproblemen kunnen door tijdig ingrijpen van leerkrachten, leerlingen en ouders goed worden opgelost. We gebruiken hiervoor zoveel als mogelijk maatwerk voor een groep vanuit de KiVa methodiek. Sommige pestproblemen zijn echter zeer ernstig, bestaan al langdurig, kunnen het gevolg zijn van een negatieve groeps sfeer of blijven hardnekkig voortbestaan.

Nieuwe leerkrachten op school volgen in hun eerste of tweede jaar een KiVa training om ook, net als alle andere leerkrachten vanuit dezelfde perspectieven te handelen. Hiermee borgen we dat we allen dezelfde werkwijze hanteren.

PROTOCOL

Het KiVa programma bevat zowel algemene als gerichte stappen. De algemene maatregelen van het KiVa programma zijn bedoeld voor alle leerlingen en zijn gericht op het voorkomen van pesten. De gerichte maatregelen worden pas ingezet als er zich een geval van pesten heeft voorgedaan.

Stap 1: Hebben we te maken met ruzie of pesten

- Inlichten van ouders door de leerkracht of ouders geven een signaal af bij de leerkracht. We gaan met elkaar in gesprek en stellen samen het vervolg vast.
- In gesprek gaan met de leerling die zich niet fijn voelt.

Stap 2: Er is sprake van pesten

- In overleg gaan met de (gepeste) leerling en aangeven dat je van plan bent de situatie (iemand vindt het niet fijn in de groep) in de groep aan de orde te stellen. Indien de leerling hier zelf nog niet mee in kan stemmen, kan dit gesprek nog niet plaatsvinden en zal eerst geïnvesteerd worden in overtuigen van de leerling dat jij als leerkracht het probleem wilt oplossen.
- In een gesprek met de groep is het niet de bedoeling iemand te straffen, maar tijdens het gesprek staat centraal hoe het beter zou kunnen gaan met hem/haar in de klas.

Stap 3

- We hebben een groepsgebesprek over pesten, zonder het woord pesten te noemen. De leerkracht kan hiervoor ook hulp vragen aan het KiVa team.
- We informeren ouders van de (gepeste) leerling over de voortgang
- We informeren ouders als de gehele groep over de situatie in de groep.

Stap 4

- Iedere leerling in de groep kan concreet benoemen (ik – taal) wat ze gaan doen om de leerling te helpen. Dit is de start om hier in een volgend groepsgebesprek weer op terug te komen.
- Waar nodig kunnen we er ook voor kiezen om met verschillende leerlingen individueel een gesprek te hebben. Ook hier staat centraal dat iemand niet lekker in zijn/haar vel zit en dat we er achter proberen te komen waardoor dit komt.

Stap 5

- Door de inzet van de KiVa monitor kunnen we volgen of het pest gedrag afneemt of weg is en iedereen weer met plezier naar school gaat en zich fijn voelt op school.
- We blijven in gesprek met de leerling en zijn/haar ouders over de voortgang van het pesten (het niet fijn voelen in de groep).

Stap 6

- Als blijkt dat bovengenoemde stappen niet leiden tot verbetering in de situatie, zullen we over gaan tot pedagogische maatregelen voor de pester. Ook zullen we de ouders van betreffende leerling(en) op de hoogte brengen van de situatie.
- We stellen samen vast welke acties we ondernemen en plannen evaluatie momenten in.

Samenvattend in een stroomschema ziet bovenstaande er als volgt uit:

Samenvatting

